

невигідний для імпортерів валютний курс; проблеми з розширенням ринків збуту навіть високоякісної продукції, яка може бути вироблена з використанням нових технологій і/або нового обладнання; потреба в підготовці персоналу, який міг би працювати на такому обладнанні; небажання власників капіталу інвестувати кошти в оновлення основних засобів унаслідок зменшення рентабельності бізнесу, наявності проблем із захистом права власності, непрогнозованістю макроекономічної ситуації, валютної політики тощо. Вирішення цієї проблеми і, відповідно, покращення стану виробничої безпеки можливе лише за умови інвестування коштів в основний капітал з метою його розширеного відтворення й оновлення.

Список використаних джерел:

1. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України [Електронний ресурс]: затверджені наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 № 1277. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=MetodichniRekomendatsii>
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>

Марченко А. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ВЛАСТИВОСТІ ТА ПЕРЕДУМОВИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ СУБ'ЄКТА

Аналіз досліджень [1–4] засвідчив, що управління економічною безпекою суб'єкта повинна бути побудована з дотриманням певних вимог та з урахуванням певних властивостей.

Так серед вимог до управління економічною безпекою суб'єкта слід виділити такі:

1. Забезпечення управлінської економічної незалежності – ця вимога передбачає наявність власних ресурсів, свободу вибору цілей, прийняття рішень, форм контролю тощо, а також обумовлює певну взаємозалежність суб'єктів економічної безпеки на рівні окремого суб'єкта.

2. Створення стабільних умов для стійкої та передбачуваної роботи суб'єкта зі стримуванням факторів дестабілізації – ця вимога обумовлює статус економічної безпеки суб'єкта як забезпечуючого компонента управління суб'єктом в цілому.

3. Здатність системи економічної безпеки окремого суб'єкта до саморозвитку й прогресу в мінливих умовах – економічна безпека суб'єкта створюється з мінімальним набором необхідних компонентів, а потім, проходячи усі стадії життєвого циклу, набуває нових кількісних та якісних властивостей.

В той же час необхідно враховувати, що практично неможливо забезпечити управління економічною безпекою суб'єкта одразу з бажаним рівнем її результативності. А тому важливими, з точки зору розуміння принципів функціонування економічної безпеки суб'єкта, є властивості робастності, симетричності (асиметричності) та еквіфінальності.

Економічній безпеці певного суб'єкта властива робастність, під якою слід розуміти неможливість представлення функціонування економічної безпеки суб'єкта у вигляді математичної моделі. Робастність економічної безпеки суб'єкта зумовлена не стільки тим, що головний її елемент – люди, а скільки тим, що людина обмежена в усвідомленні ступеня раціональності власної поведінки та в усвідомленні раціональності власного вибору. Теорія функціональних систем пояснює першопричини робастності соціальної системи тим, що бачення майбутнього результату можливе лише після накопичення та опрацювання певного емпіричного досвіду щодо функціонування системи. Ціль системи може бути сформульована лише у процесі функціонування системи, а не у момент створення. Тому людині дуже важко змоделювати таку систему, як економічна безпека суб'єкта, та формалізувати її математичну модель.

Властивість симетричності (асиметричності) економічної безпеки суб'єкта слід трактувати з позицій загальної теорії систем. Особливістю цієї властивості є те, що економічна безпека суб'єкта може бути як симетричною, так і асиметричною, у залежності від твірного фактора, на основі якого збудована ця система. У випадку, коли твірним фактором є ціль, економічна безпека суб'єкта є асиметричною, тобто на шляху досягнення цілі економічна безпека суб'єкта змінює певні ознаки. Проявом зміни ознак може бути зміна складу та структури компонентів,

що є носіями ознак. Заради досягнення кінцевого бажаного результату функціонування економічна безпека суб'єкта може змінювати склад та структуру компонентів, що не зачіпає ні ціль, ні гомеостат системи. Інакше процес досягнення цілі виявиться безглуздим – не змінюючи ознак, система не зрушить з початкової фази.

Іншою є ситуація, коли твірним фактором економічної безпеки суб'єкта є функція або поведінкові стереотипи. Така система повинна зберігати характер функціонування за будь-яких умов. Тому з такими системоутворюючими факторами економічна безпека суб'єкта є симетричною, сукупність ознак системи повинна зберігатися за умови будь-яких змін. Отже, основою появи теорії безпеки соціальних систем є визнання наявності двох базових функцій у соціальних системах: функції розвитку та функції безпеки. Функція розвитку пов'язана з реалізацією інтересів, що зумовлює появу якісно нових станів системи. Функція безпеки пов'язана з діями щодо захисту функції розвитку від загроз. Тобто, прагнення до безпечного розвитку є системною властивістю будь-якої соціальної системи, тому не варто займатися винаходом нових систем. У якості об'єкта потрібно використовувати соціальну систему в цілому та розбудовувати й удосконалювати реалізацію функції захисту цієї системи.

Тому економічну безпеку суб'єкта необхідно розглядати не тільки з позиції системного підходу, його прояву – атрибутивного підходу, але й з позиції ресурсного. Зменшення рівня економічної безпеки суб'єкта відбувається за рахунок недостатнього рівня якісного та кількісного складу ресурсів (інформаційних, матеріальних, трудових, фінансових), і як наслідок, кількісний та якісний склад його продукції (послуг, робіт).

Список використаних джерел:

1. Ляшенко О. М. Система економічної безпеки: держава, регіон, підприємство : моногр. / О. М. Ляшенко, Ю. С. Погорелов, В. Л. Безбожний ; за заг. ред. Г. В. Козаченко. – Луганськ : Елтон-2, 2010. – 282 с.
2. Ляшенко О. М. Концептуалізація управління економічною безпекою підприємства : моногр. / О. М. Ляшенко. – Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2011. – 400 с.
3. Власюк О. С. Теорія і практика економічної безпеки в системі науки про економіку / О. С. Власюк; Нац. ін-т пробл. міжнар. безпеки при Раді нац. безпеки і оборони України. – К., 2008. – 48 с.
4. Манцуров І. Г. Побудова ієрархічної структури складових економічної безпеки підприємств [Електронний ресурс] / І. Г. Манцуров, О. В. Нусінова – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2011_9_7